

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

Θέματα Διγλωσσίας

Ενότητα: Ατομικές διαφορές (I)

Ιωάννης Γαλαντόμος

Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

1. Σκοποί ενότητας	4
2. Περιεχόμενα ενότητας.....	4
3. Έννοιες – Λέξεις κλειδιά.....	4
4. Θεωρητικό πλαίσιο	Error! Bookmark not defined.
5. Παρεμβολή	Error! Bookmark not defined.
6. Δανεισμό	Error! Bookmark not defined.
7. Εναλλαγή και μείξη κωδίκων.....	Error! Bookmark not defined.
8. Βιβλιογραφία	6

1. Σκοποί ενότητας

- Εξοικείωση με τους βασικούς ατομικούς παράγοντες που αναμένεται να επηρεάσουν την εκμάθηση μιας δεύτερης γλώσσας
- Εξοικείωση με το φαινόμενο της μεταφοράς (transfer), τα είδη της και το ρόλο της στην εκμάθηση μιας δεύτερης γλώσσας
- Εξοικείωση με τους τρόπους που το περιβάλλον εκμάθησης (επίσημο-ανεπίσημο) επηρεάζει την κατάκτηση μιας δεύτερης γλώσσας
- Εξοικείωση με την έννοια της προδιάθεσης/κλίσης και τις τεχνικές αξιολόγησης του ρόλου της
- Εξοικείωση με την έννοια των κινήτρων, τα είδη και το ρόλο τους στην εκμάθηση μιας δεύτερης γλώσσας

2. Περιεχόμενα ενότητας

- Θεωρητικό πλαίσιο
- Η μητρική γλώσσα
- Τρόπος εκμάθησης μιας δεύτερης γλώσσας
- Προδιάθεση
- Κίνητρα

3. Έννοιες – Λέξεις κλειδιά

- Ατομικοί παράγοντες που επηρεάζουν την εκμάθηση μιας δεύτερης γλώσσας
- Μεταφορά (transfer) (αρνητική μεταφορά (γλωσσικά λάθη), θετική μεταφορά ή εκμετάλλευση, αποφυγή, υπερβολική χρήση)
- Διδασκαλία σε σχολικό περιβάλλον, εκμάθηση δεύτερης γλώσσας σε πραγματικές επικοινωνιακές περιστάσεις
- Προδιάθεση/κλίση, εργαλεία μέτρησης της προδιάθεσης
- Κίνητρα ενσωμάτωσης, οργανικά κίνητρα, εγγενή κίνητρα

4. Θεωρητικό πλαίσιο

- Ποικίλοι παράγοντες μπλέκονται και κατευθύνουν την εκμάθηση μιας δεύτερης γλώσσας.
- Παράγοντες: γλωσσικοί & εξωγλωσσικοί
- Σημαντικοί παράγοντες:
  - μητρική γλώσσα,
  - τρόπος εκμάθησης μιας δεύτερης γλώσσας,
  - προδιάθεση,
  - κίνητρα,
  - στάσεις,
  - προσωπικότητα,
  - γνωστικό/μαθησιακό ύψος,
  - στρατηγικές μάθησης,
  - ηλικία
  - φύλο. .

5. Η μητρική γλώσσα

- Ρόλος της πρώτης γλώσσας: αρκετά νωρίς αντικείμενο έρευνας.
- Έννοια της μεταφοράς (transfer).
- Μήτση: η μεταφορά ορίζεται ως η «διαδικασία κατά την οποία το άτομο χρησιμοποιεί προηγούμενη γνώση ή δεξιότητα για να επιλύσει ένα νέο πρόβλημα ή για να αντιμετωπίσει μια νέα κατάσταση» (1998: 28).
- Η μεταφορά είναι τεσσάρων ειδών:
  - η αρνητική μεταφορά (γλωσσικά λάθη) (negative transfer)
  - η θετική μεταφορά ή εκμετάλλευση (positive transfer/facilitation)
  - η αποφυγή (avoidance)
  - η υπερβολική χρήση (over use)(Ellis, 1994· Saville-Troike, 2006).

6. Τρόπος εκμάθησης μιας δεύτερης γλώσσας

- Τρόπος εκμάθησης της ξένης γλώσσας: αν συντελείται σε οργανωμένη τάξη υπό την επίβλεψη ενός διδάσκοντα (formal instruction) ή αν πραγματοποιείται με καθημερινή εξάσκηση σε πραγματικές συνθήκες επικοινωνίας (naturalistic second language acquisition).
- Ανδρέου (2012): όταν η εκμάθηση γίνεται με ανεπίσημο τρόπο πιο πρωταρχικός καθίσταται ο ρόλος του δεξιού ημισφαιρίου, ενώ το αριστερό ημισφαίριο ενεργοποιείται σε πιο επίσημα περιβάλλοντα.
- Long (1983): αντιτιθέμενα αποτελέσματά δώδεκα ερευνών αναφορικά με τη συμβολή του κάθε τρόπου εκμάθησης στην ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων.

7. Προδιάθεση

- Carroll: η προδιάθεση ορίζεται ως ο «ρυθμός με τον οποίο άτομα στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στο πανεπιστήμιο και ενήλικες [θα] κατέχουν επιτυχώς μια ξένη γλώσσα» (1973: 5).
- Το ερευνητικό ενδιαφέρον για τη σχέση κλίσης και εκμάθησης ενός δεύτερου κώδικα επικοινωνίας: έντονο τις δεκαετίες του 1950 και 1960, ενώ στη συνέχεια ατόνησε.
- Εργαλεία μέτρησης της κλίσης ενός μαθητή: Σύγχρονο Τεστ Γλωσσικής Προδιάθεσης (Modern Language Aptitude Test) των Carroll & Sapon (1959) και η Μπαταρία Γλωσσικής Προδιάθεσης (Language Aptitude Battery) του Pimsleur (1966).
- Τα συγκεκριμένα εργαλεία αμφισβητήθηκαν ως προς το γεγονός ότι περιθωριοποιούν την επικοινωνιακή διάσταση της ενασχόλησης με μια δεύτερη γλώσσα δίνοντας έμφαση στη μέτρηση της γνώσης γραμματικών κανόνων και φωνολογικών στοιχείων (Ellis, 1985).

8. Κίνητρα

- Τα κίνητρα που ωθούν τους ανθρώπους στην ενασχόληση με μια ξένη γλώσσα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο ρυθμό εκμάθησης και το επίπεδο ικανότητας που θα επιτευχθεί με το πέρας της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- Gardner & Lambert (1972): *κίνητρα ενσωμάτωσης* (integrative motivation) και *οργανικά κίνητρα* (instrumental motivation).
- Πρόσθετο είδος: *εγγενή κίνητρα* (intrinsic motivation) (Ellis, 1997).

9. Βιβλιογραφία

Ανδρέου, Γ. (2012). *Γλώσσα. Θεωρητική και Μεθοδολογική Προσέγγιση*. Αθήνα: Πεδίο.

Carroll, J.B. (1973). Implications of aptitude test research and psycholinguistic theory for foreign- language teaching. *International Journal of Psycholinguistics*, 2, 5-14.

Carroll, J.B., & Sapon, S. (1959). *Modern Language Aptitude Test*. New York: Psychological Corporation.

Ellis, R. (1985). *Understanding Second Language Acquisition*. Oxford: OUP.

Ellis, R. (1994). *The Study of Second Language Acquisition*. Oxford: OUP.

Ellis, R. (1997). *Second Language Acquisition*. Oxford: OUP.

Gardner, R.C., & Lambert, W.E. (1972). *Attitudes and Motivation in Second-Language Learning*. Rowley, MA: Newbury House.

Long, M. (1983). Does second language instruction make a difference? A review of research. *TESOL Quarterly*, 17(3), 359-382.

Μήτσης, Ν. (2003). *Στοιχειώδεις Αρχές και Μέθοδοι της Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας. Εισαγωγή στη Διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης (ή Ξένης) Γλώσσας*. Αθήνα: Gutenberg.

Pimsleur, P. (1966). *The Pimsleur Language Aptitude Battery*. New York: Harcourt, Brace, Jovanovich.

Saville-Troike, M. (2006). *Introducing Second Language Acquisition*. Cambridge: CUP.